

RADICS RUDOLF

HA A PEDAGÓGUS JÓL ÉRZI MAGÁT, A GYERMEK IS HARMONIKUSAN FEJLŐDIK

Varga Tóth Klára 2005-től a Nagyrőcei járás legnagyobb teljes szervezetű magyar alapiskolájának, a tornaljai Kazinczy Ferenc Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskolájának a magyar nyelv és irodalom – etikai nevelés – informatika szakos tanára. Aki az oktatói és nevelői munkája mellett mentálhigiénés segítő szakemberként, valamint a Rimaszombati és Nagyrőcei Járási Regionális Pedagógustámogató Központ mentoraként is tevékenykedik. Utóbbi pozícióban a helyi iskolákat és pedagógusokat segíti az oktatásban bekövetkező változások végrehajtásában az új tantervre való regionális szintű átállás során. Az interjúban a Regionális Pedagógustámogató Központok szerepéről és funkciójáról, a mentorok feladatairól, valamint a mentorképzésben szerzett tapasztalatairól kérdezem.

| Varga Tóth Klára

■ Közel tizenkilenc éve oktat a tornaljai Kazinczy Ferenc Magyar Tanítási Nyelvű Alapiskolában, s ezen időszak alatt számos diák tehetséggondozásában és mentorálásában szerepet vállalt. Milyen mérföldköveket emelne ki ebből az időszakból?

■ Hat évig a gyermekeimet nevelgettem otthon, tehát valójában közel tizenhárom évet töltöttem a katedra mellett. Ez alatt az időszak alatt sokszor voltak hullámvölgyek, úgy érzem, hogy tanári szerepemben leginkább az anyasági szabadságom után teljesedtem ki. A legnagyobb szakmai sikeremnek mindenképp azt tartom, hogy szeretetteljes odafordulással vagyok a diákjaim iránt, őszintén és elfogadóan kezelem őket. Szót tudok érteni velük. Érdekel a hogylétük, mi az, ami bántja őket. Fontosnak tartom, hogy olyan kapcsolatot alakítsak ki velük, hogy szívesen forduljanak hozzám.

■ Az előbbiek alapján egy bensőséges tanár-diák kapcsolat képe rajzolódhat ki az olvasók előtt. Felmerül tehát a kérdés: mi a siker titka?

■ A gyerekek érzik, hogy ki az, aki szereti, elfogadja őket – ez igaz minden gyerekre, de főleg a hátrányos helyzetű gyerekek esetében látom, mennyire hálásak egy dicséretért, egy szép szóért.

■ Ha már a dicséretéről beszélünk, az alapiskola honlapját böngészve számos verseny kapcsán felmerül a neve felkészítő tanárként. Mennyire tekinti a mentorálás ezen válfaját a sajátjának?

■ Örömmel tölt el, ha a népmesemondó- és szavalóversenyekre gondolok, hiszen ezen rendezvényekre több alkalommal is készítettem fel diákokat, akik eljutottak egészen az országos megmérettetésig. Szép emlékeket őrzök például az „Anyanyelvi játékok, játékos anyanyelv” c. vetélkedő széphalmi döntőjéről, ahol éppen a Kazinczy Alapiskola diákjai vehették át az első díjat az általános iskolások kategóriájában, ezzel hátrahagyva a nemzetközi mezőnyt. Örültem, hogy a *Kincskeresők* c. helyi értékeket kutató versenyen 2022-ben aransávos minősítésben részesültek a diáklányok, akikkel a deresi fazekasság, kerámia történetét dolgoztuk fel. Mosolyt csal az arcomra, ha a pedagógiai projektnapokra való felkészülésre gondolok, amelyet roppantul élveztem. Kolléganőimmel karöltve több éven át bekapcsolódtunk a projektnapba tíz fős gyerekcsoporthoz, például Mikszáth Kálmán *Tímár Zsófi özvegysége* c. novellájának dramatizálásával, vagy Petőfi Sándor és Szendrey Júlia szerelmi életének és bejeli látogatásának a feldolgozásával.

■ Milyen kapcsolódási pontokat fedezhetünk fel az oktatási-nevelési folyamat és a mentorálás folyamata között?

■ A mentorálás és az oktatási-nevelési folyamat során is az a célom, hogy megtaláljam és megismertessem a másikkal az erősségeit. Rámutassak a fejlesztendő területekre és lehetőségekre, hogy aztán segíthessek, és nyomon tudjam követni a mentorált fejlődését. Kulcsszó: a fejlődés. Mindenki fejleszthető, csak meg kell találni a hozzá vezető utat. Fantasztikus érzés, ha a mentori beszélgetésen a mentorált teli elánal és sikerélménnyel számol be arról, hogy az előző beszélgetés alkalmával kivesézett ötleteket, módszereket sikerrel alkalmazta a tanítási óráján. Ugyanilyen örömmel tölt el, ha egy volt diákom megállja a helyét a középiskolában, esetleg a főiskolán, majd sikeres, kiegyensúlyozott, boldog felnőtt válik belőle.

■ A mentorálás tehát egy komplex, számos készséget és képességet mozgósító feladat. Hogyan válhat valakiből „jó” mentor?

■ A legfontosabb a sokrétűség. A szakmai tudás mellett fontos az önismeret, az empátia, valamint a türelem és az elfogadás. A mentor tudjon bizalmi kapcsolatot kialakítani a mentorálttal, és olyan biztonságos légkört létrehozni, amelyben a mentorált őszintén tud megnyílni, kommunikálni. Fontos a folyamatos személyes és szakmai megújulás. Legyen jó szervező, ambiciózus, rugalmas, lényeglátó, kreatív, s rendelkezzen kellő humorérzékkel.

■ **Az említett készségeknek ön sincs híján, hiszen nem csupán pedagógusként, de a Rimaszombati és a Nagyrócei Járási Regionális Pedagógustámogató Központ mentoraként is helytáll. Milyen céllal jöttek létre ezek a központok?**

■ A központok elsődleges célja a pedagógusok átfogó támogatása és szakmai fejlődésük elősegítése. Azért működünk, hogy segítsünk kibontakoztatni, fejleszteni a készségeiket és képességeiket. Ha a pedagógus jól érzi magát, a gyermek is harmonikusan, nyugodtan, szépen fejlődik. Mind a kortárs, mind a felnőttekkel való kapcsolataiban jól szocializálódik, sikereket él meg. Az egyéni és iskolai igényekre szabott workshopok, mentorálás, hálózatépítés, előadások és más események szervezésével szeretnénk lehetőséget biztosítani a pedagógusok folyamatos fejlődéséhez.

■ **Mikor jött létre a Rimaszombati és a Nagyrócei Járási Regionális Pedagógustámogató Központ?**

■ 2023 szeptemberében. A székhelyünkön, a Tiszolci Evangélikus Gimnáziumban jelenleg tizenkét mentor tevékenykedik (hat szlovák anyanyelvű és hat magyar anyanyelvű kolléga). Az igazgatónőnk a központ irányítása mellett mentori feladatokat is ellát.

■ **Hogyan, milyen szűrők mentén történt a mentorok kiválasztása?**

■ Jelentkezéskor első lépésként átfogó, több kérdésből álló online kérdőívet töltöttünk ki, ahol többek között arra voltak kíváncsiak, milyen a tanítási stílusunk, milyen szakmai képzéseken vettünk részt, az oktatáson kívül milyen egyéb tevékenységeket folytatunk, milyen indíttatásból szeretnénk jelentkezni, stb. Ezt egy online beszélgetés követte, majd írásban értesítést kaptunk arról, hogy megfeleltünk-e a követelményeknek. A mentornak legalább öt év szakmai gyakorlattal kell rendelkeznie, nem mellesleg a mentor rész munkaidőben tanári állást is betölt.

■ **Ön milyen személyes indíttatásból jelentkezett a felhívásra?**

■ Mindenekelőtt a segítő szándék vezetett. Mentálhigiénés segítő szakemberként úgy gondoltam, hogy ez egy rendkívüli alkalom arra, hogy megismerkedjek régióink pedagógusaival, s partnerként támogassam, kísérjem, biztassam, ösztönözsem őket szakmai fejlődésükben, esetleges elakadásaik, nehézségeik megoldásában. Másodlagos célom pedig az volt, hogy fejlesszem, képezzem magam, hisz ez a kettő kéz a kézben jár, elválaszthatatlan egymástól.

■ **Hogyan segítik mentorként a pedagógusok munkáját?**

■ A mentorok feladata sokrétű. Maga a mentorálás egy bizalmi kapcsolat, a mentor személyre szabott támogatást nyújt a mentorált egyéni igényeinek és szükségleteinek megfelelően. Ez nem ellenőrzés vagy értékelés, sokkal inkább támogatás, motiváció, szakmai és személyes erősségek megtalálása és fejlesztése a rendszeres találkozások alkalmával. Különböző témakörökben workshopokat rendezünk, ezek a két nyelven is elérhető rendezvények úgy vannak felépítve, hogy a résztvevők a lehető legtöbb gyakorlati tudást és készséget sajátíthassák el, amit aztán azonnal hasznosítani tudnak az oktatási–nevelési munkájuk során.

■ **Önnek milyen módszereket sikerült elsajátítania a mentorképzés során?**

■ Tavaly augusztusban egy képzés keretén belül megtanultuk többek között a mentori beszélgetés metodikáját, valamint gyakoroltuk annak pontos lépéseit. De foglalkoztunk például a „growth mindset”-tel, tehát a fejlődésfókuszú szemléletmóddal – ami egy közös, szilárd alapja a mentori és a tanári munkásságnak egyaránt. Emellett nagyon hasznosnak, élvezetesnek és elengedhetetlenül fontosnak tartom a lektorképzést is. Ennek keretén belül sok elméleti és gyakorlati tudást szereztem, amelyet a workshopok alkalmával bármikor hasznosítani tudok. Jelenleg egy digitalizációval kapcsolatos képzésen veszek részt, de a tavaszi terveim között szerepel még két tanfolyam, a szívügyeim – az érzelmi kompetenciafejlesztés és az élménypedagógia témakörében.

■ **E képzéseken megszerzett tudást, módszereket hogyan tudja kamatoztatni a gyakorlatban? Tehát hogyan néz ki egy mentor munkanapja?**

■ Heti három napot tanítok, és két napot szentelek a mentori tevékenységeknek. A havi menetrendemet közös egyeztetés során alakítjuk ki. Jelenleg egy gömöri kisiskolában, Deresekben és a saját iskolámban mentorálok. Izgatottan várom ezeket a találkozásokat, mivel minden alkalom egy hatalmas felfedezést jelent számomra, és rengeteg tanulással szolgál. A mentoráltam tanítási óráján való részvétel során kamerászerűen figyelem a történéseket. Felkészülés után következik a mentori beszélgetés. A beszélgetés fő célja a tanár megerősítése és a fejlesztési lehetőségek keresése.

A lektori tevékenység komolyabb kihívást jelent számomra. Célom, hogy a tanárok számára ne csak hasznos és alkalmazható tudást nyújtsak, hanem emellett jól is érezzék magukat az általunk szervezett workshopokon.

■ **Ennyi idő távlatából megállapítható a központok társadalmi jelentősége?**

■ Azt látom, hogy a mentoráltjaim sokat fejlődtek – magabiztosabbak, mernek új oktatási, értékelési, önértékelési módszereket, munkaformákat kipróbálni. Azt tapasztalom, hogy a központok nagy előnye, hogy mi, mentorok, gyakorló pedagógusként hasonló problémákkal, élethelyzetekkel találkozunk, mint a mentoráltak vagy a workshopok résztvevői, így hitelesek tudunk maradni.

■ **Ahogy az az előbbiekből is kiderült, nem csak a mentoráltjai, hanem Ön is folyamatosan fejlődik a mentorképzés során. Miben szeretne még fejlődni?**

■ A központunk járásaiból több iskolai is csatlakozik a reform második hullámához, s ezek az iskolák mentori támogatást is kapnak, ami egy új fejlődési terület lesz számomra. Szeretném a legjobb támogatást nyújtani a mentoráltaknak, miközben folyamatosan szeretnék fejlődni több más területen is, hogy naprakész tudjak maradni a szakmai ismeretekben és a mentorálási készségekben is.

■ **Nagyon szépen köszönöm a tartalmas beszélgetést. További sok sikert kívánok az oktatói és mentori tevékenységéhez!**